

ONDERZOEK NAAR DE SPINNENFAUNA VAN THERMOFIELE DUINGRASLANDEN LANGS DE NOORD-FRANSE, VLAAMSE EN NEDERLANDSE KUST: OPZET EN EEN STAND VAN ZAKEN

Dries Bonte

Universiteit Gent, Vakgroep Biologie, Labo voor Dierenecologie, Zoögeografie en Natuurbehoud, K.L. Ledeganckstraat 35, B-9000 Gent (Dries.Bonte@rug.ac.be)

De arachnofauna van droge en warme duingraslanden, mosduinen en heide langsheen de Noord-Atlantische kust wordt gekenmerkt door op het eerste zicht grote verschillen in soortensamenstelling. Naast klimaatsverschillen en verschillen in vegetatiesamenstelling ligt de mate van isolatie en connectiviteit met andere habitatten wellicht aan de basis daarvan. Zo komen in het duingebied van de Boulonnais heel wat soorten voor die aldaar ook voorkomen op de aangrenzende kalkgraslanden. Die soorten ontbreken dus in de Vlaamse kustduinen, niet omdat het habitat of klimaat niet geschikt zou zijn (vegetatie is identiek; de betreffende soorten komen ook noordelijker voor), maar waarschijnlijk omdat ze een eerder beperkt dispersievermogen bezitten en bijgevolg de Vlaamse kustduinen in het verleden niet konden bereiken.

Een analoge vraagstelling is relevant voor wat wij in Vlaanderen typische heidesoorten noemen. Het voorkeurs habitat in de Pleistocene duingebieden in de Kempen en Limburg zijn over het algemeen mosduinen, korte schrale graslanden of Struikheidevegetaties. In de kalkrijke duinen (zoals in Vlaanderen) komen structureel analoge habitatten voor, waar die soorten echter ontbreken. Om te weten te komen of dit gelegen is aan het feit dat deze vegetaties ongeschikt zijn, werd een analoge jaarbemonstering opgestart in april 1999 in drie duingebieden langs de Nederlandse kust: de duinen van de Amsterdamse Waterleidingen (analoge vegetatiestructuur als in Vlaanderen), het duingebied van de Noord-Hollandse waterleidingen (overgang Duinheide-kalkrijk duin) en het duingebied van Terschelling (Duinheide). In totaal betreft het een 35-tal stations van drie of vijf witte bodemvallen. Indien de soorten van duinheide (soorten die aan de Vlaamse kust ontbreken) in Nederland in het kalkrijk duin voorkomen wordt onze hypothese met andere woorden bevestigd dat zij de Vlaamse kust in het verleden niet konden koloniseren.

De bemonsteringen gebeurden uiteraard in samenwerking met de plaatselijke beheerders, waarvoor hartelijk dank. Sedert oktober 2000 worden de spinnen van het duingebied van Noord-Holland en Terschelling gedetermineerd. Daarvoor wordt ik gelukkig een handje toegestoken door studenten van de Universiteit van Gent, want het betreft heel wat materiaal.

Voor de uitwerking van het materiaal van Terschelling wordt er eveneens samengewerkt met Marijn Nijssen van de stichting Baggerveen te Nijmegen, die de gegevens zal gebruiken in het kader van een onderzoek in de duinen naar effecten van VER-factoren (verdroging, vermesting en verzuring) en de effecten van herstel- en beheersmaatregelen (m.n. begrazing, plaggen en opschonen van plassen).

Tot hier dus deze stand van zaken. In de loop van volgend jaar volgt zeker een berichtje met de eerste resultaten.